

Mieczysław Cincio

Obrona pracy doktorskiej adwokata Piotra Błajera

Palestra 22/9(249), 76-78

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na tym kończę, gdyż już, niestety, nie mogę długo mówić, i jeszcze raz dziękuję Wszystkim za miłą i wielce dla mnie zaszczytną uroczystość. Nie uważam jej za uczczenie mego wieku, bo przecież długowieczność nie jest niczyją zasługą, lecz za wyraz życzliwości w stosunku do mojej osoby i mogę Was zapewnić, że to samo uczucie żywię i Wam się nim odwzajemniam.

2.

Obrona pracy doktorskiej adwokata Piotra Blajera

W prowadzonym od kilku lat seminarium doktoranckim przy Radzie Adwokackiej w Rzeszowie przez profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego, stanowiącym jedną z form podwyższania kwalifikacji zawodowych przez adwokatów i aplikantów adwokackich Izby rzeszowskiej, nastąpiło ostatnio otwarcie kilku przewodów doktorskich członków naszej Izby. Kolejnym doktorantem, który pod kierunkiem docenta dra hab. Stanisława Waltosia jako promotora z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie przygotował i obronił dysertację doktorską pt. „Pojednanie i ugoda w polskim procesie karnym”, był Piotr Blajer z Jarosławia.

W dniu 20 czerwca 1978 r. przed Radą Naukową Instytutu Prawa Karnego Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie odbyła się publiczna obrona powyższej rozprawy doktorskiej adw. Piotra Blajera. Recenzentami tej pracy byli: doc. dr hab. Zbigniew Sobolewski z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i doc. dr hab. Andrzej Gaberle z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Praca adw. Blajera jest pierwszym monograficznym opracowaniem problematyki pojednania i ugody w polskim procesie karnym, w której autor ustosunkował się do licznych rozbieżności w prezentowanych dotychczas poglądach doktryny. W polskim piśmiennictwie prawniczym poświęcono temu zagadnieniu niewiele miejsca (nie licząc ewentualnych prac nie publikowanych), można więc mówić o luce w literaturze przedmiotu.

Doktorant oparł swoje rozważania przede wszystkim na wszechstronnej analizie historycznej i prawnoporównawczej.

W pracy tej wyróżnić można fragmenty (rozdziały 1—3), w których autor omawia kwestie rzutujące na dalsze szczegółowe rozważania, a więc pojęcie pojednania lub ugody, przesłanki ważności oraz skuteczności pojednania i ugody, a nadto rolę sądu przy zawieraniu pojednania i ugód.

Dalszą część rozprawy (rozdziały 4—8) poświęcono niemal w całości problematyce pojednania i ugód zawieranych w postępowaniu prywatnoskargowym.

Rozdziały 9—12 traktują o zawieraniu ugody w postępowaniu publicznoskargowym, o skutkach zawarcia ugody, o problematyce kosztów procesu jako przedmiotu ugody oraz o wykonaniu postanowień ugody.

W ostatnim rozdziale poddano analizie środki zmierzające do uchylecia postanowienia sądu, opartego na pojednaniu lub ugodzie, oraz środki zmierzające do obalenia pojednania i ugody.

Opracowanie zamykają uwagi końcowe i postulaty *de lege ferenda* oraz bogata bibliografia.

Autor zwraca uwagę na przymioty pojednania i ugody, wyrażające się w aspekcie społecznej funkcji ochronnej i wychowawczej wymiaru sprawiedliwości, w oszczędzaniu pracy sądu i ludzi uczestniczących w tym postępowaniu karnym, a nadto na likwidację przyczyn konfliktów i wpływu ugód czy pojednań na stosunki międzyludzkie.

Autor, prowadząc rozważania na tle art. 440 i 442 § 1 i 2 k.p.k., omówił szeroko problem przekazania sprawy sądowi społecznemu w trybie art. 436 § 2 k.p.k. i *de lege ferenda* postuluje skreślenie z art. 436 k.p.k. paragrafu 2.

Zaletą pracy są źródłowe badania prowadzone przez ankierów — studentów IV roku Wydziału Prawa UJ oraz pracowników sądu.

Recenzent doc. dr Zbigniew Sobolewski ocenił pozytywnie pracę doktoranta, podnosząc jednak i ujemne jej strony przez podkreślenie np., że elementem pojednania, który przesądza o wyłączeniu odpowiedzialności karnej, jest cofnięcie oskarżenia, a więc akt czysto procesowy — podobnie jak niezłożenie wniosku o ściganie.

Recenzent doc. dr hab. Andrzej Gaberle podniósł zastrzeżenia co do zakresu badań empirycznych prowadzonych przez autora oraz doboru ankierów i formy kwestionariuszy. Doc. Geberle ustosunkował się do sprawy przekazania akt sądowi społecznemu w trybie art. 436 § 2 k.p.k., podnosząc w szczególności, czy przed sądem społecznym obowiązują przepisy k.p.k., czy też nie. Poza tym, zdaniem recenzenta, nie można się zgodzić *de lege lata* z twierdzeniem, że nie usprawiedliwione niestawiennictwo oskarżyciela prywatnego na posiedzenie sądu pojednawczego nie powoduje skutków przewidzianych w art. 439 § 1 k.p.k.

Obaj recenzenci podkreślili trafny dobór tematu przez autora, a nadto duże walory warsztatowe pracy i dobre udokumentowanie wywodów.

Sama problematyka będąca przedmiotem rozprawy doktorskiej jest bardzo doniosła w swych implikacjach teoretycznych i dlatego podjęcie tego trudnego i skomplikowanego zagadnienia przez autora rozprawy zasługuje na pochwałę. Ponadto dr Sobolewski zwrócił jeszcze uwagę na to, że autor dobrze pokonał wszystkie trudności, jakie wyrastały przed nim, i wykazał dobrą znajomość procesu karnego.

W dyskusji nad pracą wzięli udział profesorowie: dr hab. Józef Skąpski, dr hab. Józef Filipek i dr hab. Wojciech Maria Bartel, wszyscy z Uniwersytetu Jagiellońskiego, przy czym pod adresem doktoranta skierowano szereg pytań, jak np. co do definicji ugody i pojednania, oświadczeń woli, nieważności względnej i pozorności, pojednania i darowania itp. Adw. Blajer ustosunkował się po dyskusji do przedstawionych w recenzjach uwag i udzielił wyczerpujących odpowiedzi na pytania dyskutantów.

Praca doktorancka adw. Piotra Blajera jest pionierską pracą tego rodzaju i świadczy o dużej znajomości rozważanej problematyki, przy czym jest wyjątkowo obszerna (353 str. maszynopisu), co dowodzi, że autor wykazuje rozległe zainteresowania naukowe.

W tajnym głosowaniu Rada Naukowa Instytutu Prawa Karnego, której przewodniczył dziekan Wydziału Prawa UJ prof. dr hab. Hanausek, podjęła jednomyślnie uchwałę o wystąpieniu do Rady Wydziału Prawa i Administracji UJ z wnioskiem o nadanie adw. Piotrowi Blajerowi stopnia doktora nauk prawnych.

Rada Wydziału Prawa UJ uchwałą z dnia 26 czerwca 1978 r. nadała adw. Piotrowi Blajerowi tytuł naukowy doktora nauk prawnych.

W czasie obrony rozprawy doktorskiej Rada Adwokacka w Rzeszowie reprezentowana była przez dziekana adw. S. Rogoża, wicedziekana adw. dra W. Grzegorzycy i sekretarza adw. Mieczysława Cincię.

W dniu 30 czerwca 1978 r. w czasie posiedzenia Rady Adwokackiej złożono adw. Blajerowi serdeczne gratulacje oraz wręczono mu pisemną uchwałę podkreślającą, że adw. Piotr Blajer potrafił pogodzić trudną pracę naukowo-badawczą z codzienną ciężką terenową pracą adwokata, z wszystkimi problemami naszego zawodu.

Podczas tej uroczystości, jaką przygotowała Rada, wzruszony Autor podziękował za słowa uznania oraz za upominek, który był wyrazem uczuć koleżeńskich i szacunku dla szlachetnych wysiłków naszego kolegi.

Na marginesie tej notatki należy podkreślić, że wkrótce odbędą się inne rozprawy doktorskie, mianowicie adw. Andrzeja Maciąga z Przemyśla, adw. Adama Kolendowskiego z Krosna i adw. Wacława Mendysa z Jasła, również uczestników seminarium doktoranckiego przy Radzie Adwokackiej w Rzeszowie.

Rada Adwokacka w Rzeszowie czuje się w obowiązku złożenia przy tej okazji serdecznych podziękowań profesorom Uniwersytetu Jagiellońskiego: drowi hab. Kazimierzowi Buchale, drowi hab. Józefowi Skąpskiemu i drowi hab. Stanisławowi Waltosowi, autorom sukcesów naszych kolegów — wychowanków szacownej Uczelni Jagiellońskiej, w której murach w większości zdobywali wiedzę członkowie palestry rzeszowskiej. *Ad multos annos Alma Mater Jagiellonicae!*

adw. Mieczysław Cincio

RECENZJE

1.

Edmund Wengerek: *Organizacja obsługi prawnej organów państwowych i jednostek gospodarki uspołecznionej*, Warszawa 1978, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 196, wyd. II.

W skład dorobku naukowo-badawczego zmarłego w br. wybitnego procesualisty i doskonałego nauczyciela akademickiego, jakim był dr Edmund Wengerek, profesor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wchodziły nie tylko dzieła i inne publikacje z zakresu procesu cywilnego, w tym zwłaszcza postępowania egzekucyjnego oraz postępowania arbitrażowego. Był on również wytrawnym znawcą zagadnień związanych z organizacją obsługi prawnej organów państwowych i jednostek gospodarki uspołecznionej, i problematyce tej poświęcił najpierw (1967) opracowanie w formie skryptu uniwersyteckiego, a następnie w 1970 r. opracował monografię, wydaną przez Wydawnictwo Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Recenzowane opracowanie autora z tytułem jak wyżej jest — formalnie biorąc — podręcznikiem dla studentów prawa i administracji, w istocie zaś jest źródłową pracą, stanowiącą udos-

konaloną wersję poprzednich opracowań na temat organizacji obsługi prawnej. Jest to wysoce użyteczne kompendium wiedzy dla wielotysięcznej grupy zawodowej radców prawnych o obsłudze prawnej organów administracji państwowej i jednostek gospodarki uspołecznionej w PRL i stanowi wartościowy wkład — jak to sam autor zaznaczył — w udoskonalenie prawa o obsłudze prawnej. Wokół kształtu organizacyjnego obsługi prawnej oraz pozycji radców prawnych w naszym kraju toczyła się przez dłuższy czas żywa dyskusja i kwestie te są nadal wielce aktualne w obliczu zamierzonego uregulowania w drodze ustawowej modelu obsługi prawnej.

Monografia prof. dr E. Wengierka została podzielona na sześć części z następującymi tytułami: cz. I — Znaczenie i rola obsługi prawnej organów państwowych i jednostek gospodarki uspołecznionej; cz. II — Obsługa prawna jednostek uspołecznionych w perspektywie historycznej (jest to raczej